

Fundargerð frá sameiginlegum fundi með SFX verkefnahópi, gæðahópi, skráningarráði, hvar.is og fulltrúum frá upplýsingaþjónustu 25. janúar 2013

Pátttakendur:

Andrea Jóhannsdóttir – Háskólinn á Bifröst
 Astrid Magnúsdóttir – Háskólinn á Akureyri
 Árný Sveina Þórólfsdóttir – Bókasafn Hafnafjarðar
 Birgir Björnsson – Landsaðgangur
 Dögg Hringsdóttir – Landskerfi bókasafna
 Halldóra Þorsteinsdóttir – Landsbókasafn Íslands - Háskólabókasafn
 Hallfríður Kristjánsdóttir – Landsbókasafn Íslands - Háskólabókasafn
 Helga Kristín Gunnarsdóttir – Landsbókasafn Íslands - Háskólabókasafn
 Hildur Gunnlaugsdóttir – Landsbókasafn Íslands - Háskólabókasafn
 Kristína Benedikz – Menntavísindasvið Háskóla Íslands
 Ragna Steinarsdóttir – Landsbókasafn Íslands - Háskólabókasafn
 Ragna Björk Kristjánsdóttir – Háskólinn í Reykjavík
 Rósa S. Jónsdóttir – Orkustofnun
 Sara Stefánsdóttir – Listaháskóli Íslands
 Sigrún Hauksdóttir – Landskerfi bókasafna
 Sigrún Marelsdóttir – Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn
 Sveinbjörg Sveinsdóttir – Landskerfi bókasafna
 Telma Rós Sigfúsdóttir – Landskerfi bókasafna
 Þóra Sigurbjörnsdóttir – Borgarbókasafn Reykjavíkur

Dagskrá

- Inngangur, nauðsynlegt að ná öllum hagsmunaaðilum rafræna efnis saman til að tryggja sem best aðgengi
- Forsaga – verkefni haustsins
 - Inngangur, fix, hleðsla, prófanir og eftirvinnsla
- Framkvæmd
 - Hvar liggur ábyrgðin um hverju má hlaða inn?
 - Hvað á heima í Gegni?
 - Hvað á heima eingöngu í leitir.is
 - Hverju má hlaða inn í Gegni og leitir.is - hver ákveður?
 - Er nóg að vera ákveðinn kjarna af áskriftum inni?
 - Er munur á bókum og tímaritum?
 - Er eðlilegt að framkvæmdin sé hjá Landskerfi bókasafna?
- Ábyrgðaraðild
 - Hver ber ábyrgð á gæðum frumgagna?
 - OECD færslunar í HR, Landsbókasafni og Bifröst

- Hver borgar ef það þarf að lagfæra færslur áður – skipta kostnaði?
- Muna eftir aðgengi að lýsigögnum og gæðum þeirra við gerð samninga
- Prófanir og eftirvinnsla
 - Hvar.is
 - Séráskriftir
- Næstu skref?
 - Verkefnahópur um skráningu og aðgengi að rafrænu efni. (Í stað SFX verkefnahópsins)

Inngangur

Verksvið ólíkra hópa sem sýsla með rafrænt efni eru farin að skarast mikið og tilgangur fundarins var að ná helstu hagsmunaaðilum saman til að varpa upp ólíkum sjónarmiðum og skapa umræður um meðhöndlun rafræna efnisins. Það er ekki lengur nóg að vera með aðgreinda hópa sérfræðinga á sviði skráningar, gæðaeftirlits, SFX eða upplýsingaþjónustu svo dæmi séu tekin heldur þarf að stofna sérstakan hóp þar sem sjónarmið allra þessarra hópa eru endurspegluð, hóp sem getur mótað stefnu um aðgengi að rafræna safnkostinum.

Bent var á að skráning á erlendu efni er að einhverju leyti að færast frá skrásetjurum yfir til Landskerfis bókasafna sem gerir efnið aðgengilegt í Gegni og/eða leitar.is ýmist með gagnahleðslu eða í gegnum Primo Central Index (PCI). Verkferlin fyrir gagnahleðslu og virkjun efnis í PCI eru ólík og hafa kosti og galla. Misjafnt er hvar vinnan lendir og hve umfang hennar er mikið. Miklu skiptir að viðhald efnisins verði sem skilvirkast og einfaldast þegar til lengri tíma er litið. Notendaaðgengi þarf að vera gott. Í þessu sambandi þarf einnig að horfa til framtíðar bóksafnakerfa eftir því sem kostur er á.

Forsaga

Sagt var frá vinnu hjá LB við að hlaða tímaritstitlunum (úr Landsaðgangi og séráskriftum háskóla sem eru í SFX samstarfinu) inn í Gegni.

Mismunandi verkferla þarf við meðhöndlun rafrænna tímarita og bóka. Tímaritatitlarnir sem hlaðið er inn í Gegni koma úr SFX „KnowledgeBase“. Lýsigögnin eru takmörkuð og í sumar færslurnar vantar ISSN númer og því næst engin SFX tenging í Gegni. Ýmis álitamál geta komið upp sem þarf að taka afstöðu til, t.d. vantar ISSN númer í margar færslur í ProQuest? Það þarf að eyða þessum færslum en það er tímafrekt eða viljum við hafa þetta rusl í grunninum?

Eftirvinnsla hleðslunnar felst meðal annars í að skoða „match-skránnar“, þ.e.a.s. færslur sem þegar eru í Gegni og yfir fara þær til samræmis við nýtt verklag sem er að láta SFX krækjukið tengja við aðgang að heildartexta og sleppa tenglum í bókfræðifærslunum (856). Það er ástæða til þess að halda í holdings-færsluna þegar tímaritið er til á prenti.

Við hleðslu rafrænna bóka þarf að huga að samræmingu við höfðalista og nafnmyndaskrá. Fundarmenn voru sammála um að eðlilegt sé að eigandi/áskrifandi gagnapakkans beri ábyrgð á gæðaeftirliti. Sem dæmi var nefnt að eftir hleðslu Oxford bóka í Gegni ber safn HR ábyrgð á að lagfæra nafnmyndir og höfuð í Gegni (höf. og efnisorð).

Framkvæmdin

Þurfum að taka afstöðu til hvort við viljum hlaða efninu inn í Gegni, beint inn í leitir.is (flipa 1) eða virkja það í PCI (flipa 2)? Hvaða tilhögun er best fyrir endanotandann? Hvernig á notandinn að finna efnið? Á eign (Springer bækurnar) heima í Gegni og annað í leitir.is og PCI? Þarf að gera greinarmun á áskrift og eign? Hversu oft þarf að vinna þessa hleðslu? Það eru kostir og gallar við allar aðferðirnar en SFX-ið og PCI gera viðhald efnisins auðveldara. Hver ber ábyrgð Hvar.is færslunum? Er þetta á ábyrgð Lbs-Hbs eða er hægt að dreifa ábyrgðinni? Vinnan felst að mestu leyti í að vinna með lélegustu færslurnar. Hvernig nýttast tímaritstitlarnir í flipa 1? Er nægjanlegt að hafa aðgang að tímaritsgreinum í flipa 2 eða verðum við líka að hafa tímaritstitlana í flipa 1?

Mikil umræða skapaðist um flipaskiptingu í leitir.is. Hægt væri að hafa sérflipa fyrir erlendar rafbækur í leitir.is en álitamál hvort það sé fýsilegt. Á að aðgreina rafrænar og prentaðar bækur? Miklu skiptir að skýrt sé hvar efnið liggur því það getur verið ruglingslegt ef bækurnar eru komnar inn á milli tímaritsgreina í flipa 2. Tillaga kom um að sleppa flipum og hafa einn leitarglugga fyrir allt efnið og hafa leiðir til að þrengja við ákveðin gagnasöfn. Ef sú leið verður valin þá verðum við að finna leið til þess að raða niðurstöðum (ranking) til þess að íslenska efnið raðist efst. Við viljum að allt efni sé í leitir.is. Ef svo væri þarf að gera sérstakar ráðstafanir fyrir þjóðbókaskrána. Gagnlegt getur verið að skoða hvaða leiðir önnur Primo-söfn hafa farið, sjá á Eluna <http://el-una.org/product-groups/primogroup/primosites/>

Sumt efni á betur heima í leitir.is en Gegni, t.d. Elib frá Norræna húsinu sem er breytilegur pakki og því er meira mál að hreinsa það út ef það er í Gegni. Auðveldara viðureignar í leitir.is.

Áhyggjur af tímaritsfærslunum sem hlaðið er inn. Allt í lagi með séráskriftir en hver ber ábyrgð á stóru þökkunum EbscoHost og ProQuest? Þar eru rýr lýsigögn þannig að ekki næst tenging við SFX. Efasemdir komu upp um að þetta væri gott. Einnig ef áskrift hættir hanga færslur inni í Gegni sem enginn hefur aðgang að.

Spurt var hvort aðeins ætti að viðhalda kjarnaáskriftum í Gegni en fundarmenn voru sammála um að það þyrfti að hlaða öllu inn því annars gæfist notandinn upp á því að leita.

Ábyrgðaraðild

Þátttakendur voru sammála um að það þarf að vera nefnd eða hópur sem beri ábyrgð á því hvaða efni er hlaðið inn í Gegni eða tengt beint inn í leitir.is og gæðastýringu þess. LB getur ekki eitt tekið ábyrgð á því hverju er hlaðið inn í gagnagrunnana.

Hver á að sjá um framkvæmd hleðslunnar? Það hefur enginn annar aðgang að gögnunum og gagnagrunnunum en LB þannig að fundarmenn töldu eðlilegt að LB sæki um framkvæmdina. Bent var á að þetta sé mikil vinna og huga þurfi að því með hvaða hætti Landskerfið gæti sinnt henni. Sama máli gildir um umsýslu gagna í SFX og PCI. Fundarmenn töldu ekki óeðlilegt að það gæti hugsanlega kallað á einhverjar breytingar á gjaldtöku.

Það er ábyrd safnanna að lýsigögn áskriftanna séu á réttu gagnasniði þannig að hægt sé að hlaða þeim inn í Gegni eða leitir.is. Minnt var á að gott væri að hafa ákvæði í samningum við útgefendur eða birgja sem tækju á þessum málum.

Ef til þess kemur að söfn þurfi að forvinna gögn sem eru í samlagi safna sé eðlilegt að kostnaður skiptist á milli safnanna. Í þessu sambandi má benda á OECD pakkann sem HR er að forvinna áður en honum verður hlaðið í Gegni, en fleiri háskólar eru áskrifendur að honum.

Prófanir og eftirvinnsla

Fundarmenn voru sammála um að prófanir og eftirvinnsla á séráskriftum safna sé á forræði þeirra sjálfra. Ekki er jafn ljóst hvað hvaða verklag skal viðhaft varðandi hvar.is áskriftir. Fram kom að Lbs-Hbs ásamt hvar.is yfirfara áskriftir í byrjun hvers árs og þá væri eðlilegt að skoða efnið í Gegni og leitir.is.

Næstu skref

Landskerfið varpaði fram tillögu um að SFX hópurinn myndi renna inn í stærri hóp um skráningu og aðgengi að rafrænu efni og var tillagan samþykkt. Rætt var um hverjir ættu að vera í hópnum og menn voru sammála um að þar þurfi að vera fulltrúar ólíkra safna og hagsmunaaðila en þó ekki alltof stór hópur. Samþykkt var að LB útbúi markmiðslýsingu fyrir hópinn og sendi hana til fundarmanna og fái viðbrögð við henni auk tillaga um skipan í hópinn. Fram kom að æskilegt væri að Alefli ætti aðkomu að hópnum. Í kjölfarið yrði kallað til annars fundar þar sem verkefnahópnum yrði ýtt úr vör.

Minnt var á að fá þurfi markmiðslýsingu fyrir gæðahóp í framhaldinu þannig að allir gætu unað sáttir við verkaskiptingu.